

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом "отримувати weeklyupdates" на адресу office@rac.org.ua

Обговорення «акцентів»: <https://www.facebook.com/environmentalhighlightsukraine>
Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/informatsiyno-analitychnyy-oglyad>
© Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля"

АКЦЕНТИ

УКРАЇНА РОЗПОЧАЛА ОЦІНКУ ТРАНСКОРДОННОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ КІЛЬКОХ АЕС

На початку квітня Мінприроди надіслало [офіційне оповіщення](#), яким розпочало транскордонну оцінку впливу на довкілля діяльності двох АЕС в Україні (Запорізької та Южно-Української) у відповідності до Конвенції Еспо. Таке оповіщення було надіслане Польщі, Словаччині, Румунії, Білорусі, Молдові, Австрії та Угорщині.

Формально, об'єктом оцінки впливу на довкілля є діяльність вказаних АЕС на етапі життєвого циклу «експлуатація». Водночас, проведення оцінки впливу на довкілля діючих АЕС пов'язане із продовженням строків експлуатації окремих блоків. В оповіщенні безпосередньо зазначено, що результати транскордонних консультацій, у тому числі громадського обговорення у відповідних країнах, будуть враховані під час прийняття рішення щодо продовження строків експлуатації з блоку ЮУАЕС та 3-6 блоків ЗАЕС.

Проведення оцінки впливу на довкілля АЕС є надзвичайно важливим кроком і свідчить про системні зрушення у цьому напрямку роботи з боку НАЕК «Енергоатом» та усіх відповідних державних органів. Хоч наразі незрозуміло яким чином результати оцінки та консультацій можуть вплинути на рішення щодо продовження строків експлуатації окремих блоків, розпочатий процес може дати багато цікавих результатів. Зокрема, під час будівництва АЕС в радянські часи оцінки впливу на довкілля не проводилось (окрім радіаційного впливу). Нові дослідження, які є складовою розпочатого процесу, можуть дати поштовх публічним та науковим дискусіям щодо впливу діяльності АЕС на довкілля та здоров'я населення.

Конвенція Еспо – це міжнародна угода, яка вимагає проведення оцінки транскордонного впливу на довкілля щодо окремих видів діяльності. Її імплементація в ядерній сфері в Україні потребує спеціальних заходів, про що ми писали у спеціальному [аналітичному документі](#).

Обговорити у

ЛІС, ЯКИЙ ВТРАЧАЄ УКРАЇНА

13 квітня 2017 року Держстат оприлюднив показники ведення лісового господарства за 2016 рік.

Так, згідно з офіційною статистикою, у 2016 році паливна деревина становила 57,6% від загального обсягу заготовленої ліквідної деревини, решту 42,4% - лісоматеріали круглі. Основна частина ліквідної деревини була заготовлена від санітарних рубок (47,3%) та від рубок головного користування (43%). Протягом 2016 року у лісгоспах держави зафіксовано 7506 випадків незаконних рубок, однак такі цифри далекі від реальності, свідченням чому є численні фото і аерознімки.

Введення мораторію на експорт лісу-кругляку не лише не сприяє сталому та екологічно збалансованому лісокористуванню, а навпаки заганяє його в ще більш вишукані тіньові схеми, коли ліквідна деревина відпускається як некондиційна, а відсутність належного контролю та адекватної відповідальності за протиправну діяльність є певною індульгенцією для незаконних оборудок.

Згідно з офіційними даними лісистість території країни у 2015р. становила 15,9%, проте, за оцінками експертів, внаслідок безконтрольної вирубки вона не перевищує 11%. Впровадження належної системи моніторингу використання лісів, зокрема, інтерактивної карти вирубки лісів, не лише окреслить реальну ситуацію, але буде також ефективним інструментом сталого лісокористування.

Обговорити у

БЛІЦ-АНАЛІТИКА

ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ – ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

На початку квітня Програма розвитку ООН презентувала черговий [Індекс людського розвитку](#) (звіт за 2016 рік). Окрім загальновідомого рейтингу країн, Індекс людського розвитку (ІЛР) також пропонує додаток щодо [показників сталого розвитку](#), який об'єднує 15 індикаторів у сферах «екологічна сталість», «економічна сталість» та «соціальна сталість», що відповідає трьом класичним складовим поняттям сталого розвитку. Екологічна сталість (представлена нижче таблицею) включає п'ять індикаторів: споживання енергії з відновлюваних джерел, викиди CO₂ (річний приріст та тон на особу), площа лісів та відбір прісної води.

На відміну від самого ІЛР, індикатори сталого розвитку не пропонують індексу (чи рейтингу) країн, проте дозволяють подивитись ширше на контекст людського розвитку кожної країни.

По кожному індикатору (окрім показника лісистості) країни були згруповані у три групи, приблизно з однаковою кількістю країн. Іншими словами, по індикаторам не було обрано цільових показників сталості. Результат такого групування відображений відповідно трьома кольорами (топ-група, середня група та найнижча група).

Із чотирьох доступних для України індикаторів по двом ми опинились у найнижчій групі (за споживанням енергії з відновлюваних джерел та викидами вуглекислого газу на особу), і по двом індикаторам – у середній групі (за приростом лісистості та відбором прісної води).

Місце в рейтингу ІЛР	Країна	Екологічна сталість					
		Споживання енергії з відновлюваних джерел (% від кінцевого загального споживання енергії)	Викиди CO ₂		Площа лісів		Відбір прісної води (% від усіх відновлюваних джерел води)
			Тон на особу	Середня річна зміна (%)	(% площі суходолу) ^a	Зміна (%)	
		2012	2013	1990/2013	2015	1990-2015	2005-2014
84	Україна	2,8	6,0	..	16,7	4,1	8,5
86	Йорданія	3,1	3,4	0,5	1,1	-0,6	92,4
87	Перу	28,2	1,9	2,9	57,8	-5,1	0,7
87	Тайланд	23,0	4,5	4,6	32,1	17,1	13,1
89	Еквадор	13,4	2,8	2,3	50,5	-4,4	2,2
90	Китай	18,4	7,6	5,6	22,2	32,6	19,5
91	Фіджі	12,2	1,9	2,4	55,7	6,7	0,3
92	Монголія	3,2	14,5	5,2	8,1	0,1	1,6

Джерело: ПРООН, 2017.

Слід зауважити, що лісистість не зростає на 4% з 1990 року (реально частка площі лісів до суходолу зростає з 15,47% у 1990 до 16,15% у 2014), вказані 4,1% вочевидь означають приріст площі лісів в абсолютних величинах, а не їх частки у території країни (лісистості).

Викиди вуглекислого газу є індикатором кліматичної сталості економіки. Водночас, використаний показник – тон CO₂/особу/рік – не є вдалим для цілей оцінки сталості. Більш коректним, на нашу думку, мало б використання показника вуглецевої інтенсивності економіки, який б враховував викиди усіх парникових газів на одиницю ВВП.

Чинна стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», не зважаючи на таку амбітну назву, практично не містить показників (індикаторів) сталості у жодній сфері – екологічній, соціальній чи економічній. На нашу думку, сталий розвиток держави слід вимірювати комплексом індикаторів, які відображають усі три компоненти поняття сталого розвитку. Зокрема, методологічною основою для створення комплексу таких індикаторів можуть бути [Індикатори зеленого зростання ОЕСР, апробовані нашим Центром в Україні](#).